

Neoficialus įsakymo tekstas
Skelbtas: Žin., 2007, Nr. 105-4314

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ KOVAI SU PEPINO MOZAIKOS VIRUSU
TAIKYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2007 m. spalio 3 d. Nr. 3D-440
Vilnius

*Nauja įsakymo redakcija
Galioja nuo 2010 m. rugsėjo 10 d.
Nr. [3D-804](#), 2010-09-03, Žin., 2010, Nr. 106-5486 (2010-09-09)*

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ NUO KIAULIAUGIŲ MOZAIKOS VIRUSO
NAUDOJIMO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2010 m. rugsėjo 3 d. Nr. 3D-804
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [113-3285](#); 2010, Nr. [12-559](#)) 4 straipsnio 3 dalies 4 punktu ir 2004 m. vasario 27 d. Komisijos sprendimu 2004/200/EB dėl apsaugos priemonių nuo Pepino mozaikos viruso įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 43 tomas, p. 29),

t v i r t i n u Fitosanitarijos priemonių nuo kiauliuogių mozaikos naudojimo tvarkos aprašą (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

KAZYS STARKEVIČIUS

---

*Nauja tvarkos aprašo redakcija
Galioja nuo 2010 m. rugsėjo 10 d.
Nr. [3D-804](#), 2010-09-03, Žin., 2010, Nr. 106-5486 (2010-09-09)*

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2007 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. 3D-440
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. rugsėjo 3 d. įsakymo Nr. 3D-804
redakcija)

FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ NUO KIAULIAUOGIŲ MOZAIKOS NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Fitosanitarijos priemonių nuo kiauliuogių mozaikos naudojimo tvarkos aprašo (toliau – aprašas) tikslas – nustatyti kiauliuogių mozaikos židinio išaiškinimo, jo plitimo sustabdymo ir sunaikinimo tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos:

Kiauliuogių mozaikos viruso augalai šeimininkai (toliau – augalai šeimininkai) – bulvinių *Solanaceae* šeimos augalai (pomidorai, baklažanai, tabakas), ant kurių aptiktas kiauliuogių mozaikos virusas, įskaitant vaisius ir sėklas.

Kiauliuogių mozaikos virusu užkrėstas ūkis (toliau – užkrėstas ūkis) – ūkis, kuriame aptiktas kiauliuogės mozaikos židiny.

Kiauliuogių mozaikos židiny – ūkio atvirame grunte augantys kiauliuogių mozaikos virusu *Pepino mosaic potexvirus* užkrėsti augalai šeimininkai arba atskiras plėvele dengtas ar stiklinis šiltnamis, kuriame aptiktas bent vienas kiauliuogės mozaikos virusu užkrėstas augalas šeimininkas, arba moderniam šiltnamyje esanti visa augalų eilė, kurioje aptiktas bent vienas šiuo virusu užkrėstas augalas šeimininkas, ir su ja iš šonų besiribojančios eilės, ūkio gamybos patalpos, technika, įrankiai, tara ir kiti objektai, turėję sąlytį su užkrėstais augalais šeimininkais.

Modernus šiltnamis – šiltnamis, kuriame naudojamas dirbtinis gruntas ir aukštosios technologijos: kompiuterizuotas kapiliarinis augalų maitinimas ir automatinė šildymo sistema.

3. Kitos šiame apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatymas (Žin., 1999, Nr. [113-3285](#); 2010, Nr. [12-559](#)).

II. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS KIAULIAUOGIŲ MOZAIKOS VIRUSUI KONTROLIUOTI

4. Augalų šeimininkų augintojas ne rečiau kaip kartą per savaitę turi apžiūrėti ūkyje auginamus augalus šeimininkus ir, pastebėjęs kiauliuogių mozaikos viruso požymių, nedelsdamas informuoti Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) regioninį skyrių.

5. Visi ūkyje vykdomi darbai (oficialūs stebėjimai, purškimas, sunaikinimas, dezinfekcija ir kt.) ir dokumentai (augalo pasas, sėklų ir sodinamosios medžiagos pirkimo ir pardavimo ar kiti dokumentai) turi būti registruojami augintojo žurnale, kurį augintojas privalo pateikti Tarnybos pareigūnų prašymu.

6. Tarnybos regioninių skyrių pareigūnai (toliau – pareigūnas) vegetacijos metu privalo atlikti augalų šeimininkų fitosanitarinį tikrinimą.

7. Fitosanitarinį tikrinimą pareigūnas turi atlikti tokia tvarka:

7.1. vizualiai apžiūrėti augalus šeimininkus;

7.2. atsitiktine tvarka iš daigynų ir gamybinių plotų paimti kontrolinį ėminį (be ligos požymių) laboratorinei ekspertizei;

7.3. pastebėjęs kiauliuogių mozaikos viruso požymių, Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka paimti ėminį laboratorinei ekspertizei;

7.4. patikrinti visų ūkyje vykdomų darbų (augalų šeimininkų stebėjimas, purškimas, naikinimas, dezinfekcija ir kt.) dokumentaciją;

7.5. pirminės laboratorinės ekspertizės rezultatus augintojui ar jo įgaliotam atstovui pateikti ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo ėminių paėmimo datos;

7.6. pateikti raštu augintojui ar jo įgaliotam atstovui nurodymus dėl tolesnių veiksmų.

III. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS KIAULIAUOGIŲ MOZAIKOS ŽIDINIO PLITIMUI SUSTABDYTI

8. Nustačius kiauliuogių mozaikos židinį ir siekdami sustabdyti šio židinio plitimą, pareigūnai privalo atlikti:

8.1. kiauliuogių mozaikos židinyje augalų šeimininkų fitosanitarinį tikrinimą ne rečiau kaip kartą per mėnesį.

8.2. fitosanitarinį tikrinimą kituose to paties kiauliuogių mozaikos virusu užkrėsto ūkio šiltnamiuose;

8.3. fitosanitarinį tikrinimą ūkiuose, kuriuose naudojama technika, įranga, tara iš užkrėsto ūkio;

8.4. augalų šeimininkų fitosanitarinį tikrinimą ūkiuose, kurie ribojasi su užkrėstu ūkiu;

8.5. žemėlapyje „Akis“ (kompiuterinė programa, skirta darbui su skaitmeniniais žemėlapiais) pažymėti tikslią kiauliuogių mozaikos židinio vietą. Jeigu atlikus fitosanitarinį tikrinimą keičiasi kiauliuogių mozaikos židinio ribos, žemėlapyje jas pažymėti skirtingomis spalvomis;

8.6. nustatyti augalų šeimininkų judėjimą į užkrėstą ūkį ar iš užkrėsto ūkio iki kiauliuogių mozaikos židinio nustatymo tam, kad būtų nustatytas kiauliuogių mozaikos virusu užkrėstų augalų judėjimas:

8.6.1. atsekti užkrėstame ūkyje naudojamos sėklų ir sodinamosios medžiagos kilmę;

8.6.2. atsekti užkrėstame ūkyje išaugintos sėklos ir sodinamosios medžiagos realizavimą;

8.6.3. žemėlapyje „Akis“ pažymėti:

8.6.3.1. arčiausiai nustatyto užkrėtimo esančias kitas to paties ūkio vietas;

8.6.3.2. vietas, kuriose auginami tos pačios veislės augalai šeimininkai.

IV. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS KIAULIAUOGIŲ MOZAIKOS ŽIDINIUI SUNAIKINTI

9. Nustačius kiauliuogių mozaikos židinį, augalų šeimininkų augintojas ar jo įgaliotas atstovas užkrėstame ūkyje privalo imtis šių veiksmų:

9.1. kiauliuogių mozaikos židinyje augalus šeimininkus išrauti, sudėti į plastikinį maišelį ir kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo pareigūno nurodymo raštu ir jam dalyvaujant sunaikinti nenaudojamame žemės ūkio plote, esančiame ne arčiau kaip 10 m iki paviršinio vandens

telkinių. Augalus šeimininkus, užkrėstus kiauliuogių mozaikos virusu, iš šiltnamio išnešti vėliausiai, t. y. tada, kai jau atlikti visi kiti ūkio darbai, ir juos užpilti ne mažesniu kaip 50 cm žemės sluoksniu;

9.2. dieną prieš kiauliuogių mozaikos židinio naikinimą nelaistyti augalų šeimininkų, kad kuo mažiau išsiskirtų augalų sulčių;

9.3. tvirtinimo priemonės nupjauti apie 30 cm virš augalų šeimininkų viršūnės;

9.4. užkrėstas vietas ar eiles atvirame grunte, atskirus plėvele dengtus ar stiklinius šiltnamius ir eiles moderniuose šiltnamiuose pažymėti lentelėmis. Kiekviename kiauliuogių mozaikos židinyje naudoti atskirus darbo drabužius, avalynę (geriausia guminius batus), darbo įrankius, vaisių nuėmimo vežimėlius ir vaisių surinkimo padėklus. Kiauliuogių mozaikos židinyje augalus šeimininkus leidžiama naikinti tik tada, kai neužkrėstuose kiauliuogių mozaikos virusu plotuose yra atlikti ūkio darbai. Sunaikinus augalus šeimininkus, avalynę ir įrankius dezinfekuoti, naikinimo metu naudotus įrankius dezinfekuoti ne trumpiau kaip 5 min. 70 proc. spiritu ir (arba) nudeginti atvira liepsna, o kitas technines priemones ir drabužius nuplauti dezinfekavimo priemonėmis;

9.5. pažymėti takus, kuriais galima nueiti prie augalų šeimininkų, įtariamų užkrėtimu kiauliuogių mozaikos virusu, kol bus atlikta augalų šeimininkų laboratorinė ekspertizė;

9.6. uždrausti pašaliniais asmenimis įeiti į šiltnamius, kuriuose yra kiauliuogių mozaikos židinis;

9.7. prie įėjimo į šiltnamį įrengti dezinfekcinius kilimėlius su vario sulfatu (CuSO_4), 2 proc. NaOH, amonio salietra ar KOH. Dezinfekavimo medžiagas keisti kas savaitę;

9.8. pašalinti ir perdirbti polietileno plėvelę, naudotą šiltnamiams, kuriuose nustatytas kiauliuogių mozaikos židinis, uždengti. Pasibaigus augalų šeimininkų vegetacijai, išvalyti ir dezinfekuoti stiklinius ir modernius šiltnamius ir juose esančias konstrukcijas;

9.9. atvirame grunte, plėvele dengtame ar stikliniame šiltnamyje, kuriame buvo nustatytas kiauliuogių mozaikos židinis, vienerius metus neauginti augalų šeimininkų, laikytis sėjomainos;

9.10. moderniame šiltnamyje, kuriame buvo nustatytas kiauliuogių mozaikos židinis:

9.10.1. jei augalai šeimininkai auginami durpių substrate arba specialiai paruoštame substrate, šį substratą kartu su užkrėstais augalais šeimininkais kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo kiauliuogių mozaikos židinio nustatymo sunaikinti, dalyvaujant pareigūnui;

9.10.2. pasibaigus augalų šeimininkų vegetacijai:

9.10.2.1. pašalinti ne mažiau kaip 60 cm dirvožemio sluoksniu arba šį sluoksnį ne mažiau kaip 30 min. apdoroti vandens garais;

9.10.2.2. vienerius metus neauginti augalų šeimininkų tame pačiame šiltnamyje;

9.10.2.3. jei po plėvele yra betonuota danga, ją būtina dezinfekuoti;

9.10.2.4. pakeisti gruntą dengiančią plėvelę;

9.11. dezinfekuoti tarą, kuri gali patekti į kitus kiauliuogių mozaikos virusu užkrėsto ūkio šiltnamius (išskyrus vienkartinę);

9.12. laistyti taip, kad vanduo neužtikštų ant antžeminės augalų šeimininkų dalies;

9.13. draudžiama šiltnamiuose laistyti skirtą vandenį surinkti vandens rezervuaruose ir juo laistyti pakartotinai;

9.14. nuvalyti ar nusausti ant dirvožemį dengiančios plėvelės susikaupusį vandenį. Draudžiama plėvelę badyti. Šiltnamio konstrukcijų pradurtą plėvelę būtina pakeisti nauja;

9.15. draudžiama įnešti į šiltnamį maistui skirtų augalų šeimininkų vaisių;

9.16. dezinfekuoti visus darbo įrankius ir keisti vienkartinės pirštines naujomis prieš pradėdant darbą naujoje šiltnamio augalų šeimininkų eilėje;

9.17. augalus šeimininkus, jų liekanas ir piktžoles, likusius po genėjimo, šiltnamio sanitarinio valymo ar derliaus nuėmimo, surinkti į vienkartinius plastikinius maišus, išnešti iš šiltnamio ir

sunaikinti nenaudojamame žemės ūkio plote, esančiame ne arčiau kaip 10 m iki paviršinio vandens telkinių. Užkrėtus augalus šeimininkus iš šiltnamio išnešti vėliausiai, t. y. tada, kai jau atlikti visi kiti ūkio darbai, ir juos užpilti ne mažesniu kaip 50 cm žemės sluoksniu. Užtikrinti, kad jokia pašalinta augalinė medžiaga nepatektų ant kitų ūkyje auginamų augalų.

10. Draudžiama augalus šeimininkus ir jų liekanas kaupti šiltnamio teritorijoje arba kompostuoti.

11. Draudžiama įsinešti į kiauliuogių mozaikos židinių mažiausiai metus nuo jo nustatymo ir laikyti jame dauginami skirtus augalus šeimininkus ir jų dalis, išskyrus atvejus, kai pasibaigus augalų šeimininkų vegetacijai yra pašalintas ne mažesnis kaip 60 cm dirvožemio sluoksnis arba šis sluoksnis ne mažiau kaip 30 min. apdorotas vandens garais.

12. Kiauliuogių mozaikos židinio nustatymo metais iš užkrėsto ūkio:

12.1. draudžiama realizuoti augalų šeimininkų sėklas ar sodinamąją medžiagą;

12.2. gavus Tarnybos pareigūno leidimą, iš kiauliuogių mozaikos židinio leidžiama realizuoti augalų šeimininkų vaisius galutiniam vartotojui.

13. Augalų šeimininkų vegetacijos metu augalų šeimininkų augintojai privalo turėti visos sėjai skirtos sėklos ir (arba) sodinamų augalų augalo pasą (-us), atitinkantį (-čius) teisės aktų reikalavimus.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Už šio aprašo reikalavimų nesilaikymą asmenys atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-804](#), 2010-09-03, Žin., 2010, Nr. 106-5486 (2010-09-09)

DĖL ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO 2007 M. SPALIO 3 D. ĮSAKYMO NR. 3D-440 "DĖL FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ KOVAI SU PEPINO MOZAIKOS VIRUSU TAIKYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO" PAKAITIMO

*** Pabaiga ***

Redagavo Vyriausioji specialistė Laimutė Aleksejevienė (2010-09-20)

Tel. (8 5) 239 1056